

Dagbog fra Lyngby under krigen (4)

Af Christian Madsen Nielsen (1924-1987)

Fortsat fra Årbog 2006, 2007 og 2008. Se Forord i Årbog 2006 af Knud Madsen Nielsen, Vestervig

Tirsdag, den 25/4 1944

Jeg har været til tandlæge, og denne gang var Esther med mig. Jeg fik tanden gjort færdig; Esthers tænder fejlede intet.

Da vi havde ærinder både i Bedsted og Vestervig, kørte vi først til Bedsted og derefter til Vestervig og endelig til Hurup. I Vestervig fik jeg lovning på en halv flaske brændevin hos købmand Lassen.

Det blev sent inden vi kom ud fra tandlægen, og vi blev derfor i Hurup og så filmen: »Som du vil ha' mig« og filmen var ret god. Vi var hjemme ved 23 tiden.

Onsdag den 26/4 1944

Sabotagen har taget en ny voldsom opblomstring. I de sidste par dage er der forøvet 30 - 40 sabotagehandlinger i Danmark, deraf de 20 på én nat i København, hvor der samme nat hørtes mellem 50 - 60 eksplosioner.

Det er fremdeles en dagligdags begivenhed, at der finder politiske mord sted, forleden blev en søn af den rigsbefuldmægtigede i Danmark, doktor Werner Best, såret, da han kørte i bil med en dansk forræder, som blev dræbt.

Tyskerne har henrettet en 20 årig ung mand.

Der er indtrådt en kamppause på Østfronten, men bombardementerne fortsætter som aldrig før, og disse er sikkert en forløber for invasionen, som russerne givet vil supplere med en storoffensiv.

Torsdag den 27/4 1944

Uroen er stor her i landet, og tyskerne bebuder strenge modforholdsregler.

Vi har hele dagen kunnet høre kraftige og langvarige drøn ude fra havet, men hvorfra de stammer ved jeg ikke.

En af Esthers realskolekammerater er død af giftfeber og nyrebetændelse.

Fredag den 28/4 1944

Det er godt, at Erik snart kommer, thi travlheden er meget stor og ofte omsætter vi for over 1000 kr. pr. dag.

Den flittige dagbogsskribent Christian Madsen Nielsen (privatfoto)

Lørdag den 29/4 1944

De nyankomne arbejdsmænd og tyskerne er lige tyvagtige, så folk må passe godt på alt, men meget bliver stjålet alligevel.

Søndag den 30/4 1944

Jeg har spillet et hårdt parti mausel i aften, men spillede lige op.

Mandag den 1/5 1944

Erik Jensen er nu flyttet herud, men har ikke hjulpet til i butikken endnu. Han har en stor harmonika samt en grammofon og en mund-

harpe med, så nu får vi da musik nok i huset. Signe er begyndt i sin plads hos Einer Nielsen, hvor hun skal tjene i sommer. Lis er flyttet til Tved. Robert har tjent 1750 kr. på en 14 dages rejse (*fisketur, red.*), så han har sikkert fået blod på tanden nu.

Kronprinsesse Ingrid er nedkommet med en datter, som jo helst skulle have været en søn, men det håber vi så den næste bliver.

Tirsdag den 2. maj 1944

Tyskerne har på ny henrettet to patrioter.

I går gav patrioterne salut for den nye prinsesse ved at lade 20 bomber eksplodere i Ørstedsparken i København. Det har været en kedelig efterårsagtig regnvejrsmiddag i dag.

Onsdag den 3. maj 1944

Det er blevet mærkbart, at vi igen er blevet en mand mere i forretningen, og nu har man da tid til at tage i byen, når det er nødvendigt. I morgen skal jeg til Thisted, hvor jeg har mange ærinder, og jeg tænker, der er andre der vil med.

Torsdag den 4. maj 1944

Jeg har været i Thisted sammen med Chr. L. Krogh, Magnus Nielsen og Eskild Wodstrup, der i Svankær løb fra arbejdspladsen og tog med os til Thisted i arbejdstøjet.

Fredag den 5. maj 1944. Store Bededag

Jens Krogh fylder 19 år i dag, men han har ikke kunnet skaffe noget at fejre fødselsdagen med. Jeg har spillet et hårdt parti mausel med nogle arbejdsmænd og unge Carl Josefsen. Jeg tabte 24 kr.

Lørdag den 6. maj 1944

Sidste lørdag faldt der en tysk soldat ud fra høfden og druknede.

Hans lig er nu kommet i land og tyskerne har hentet ham, så strandfogederne slipper for at have ham. Jeg kendte ham godt, da han ofte var herinde for at handle.

Erik er til bal i »Håbet« i aften, men da det er foreningen »Gamle Danske« der afholder ballet, interesserer det mig ikke, da der så næsten udelukkende danses gammeldags, som jeg ikke

kan danse. Endnu en dansk patriot er blevet henrettet.

Søndag den 7. maj 1944

Jeg har været på en meget lang vandretur i dag, og har gået det meste af eftermiddagen.

Mandag den 8. maj 1944

Knud har været på fiskeri i åen i Åkær enge, og fanget en 6 pounds gedde med de bare hænder. (Bem. af Knud M. Nielsen; *Jeg glemmer det aldrig. Jeg opdagede en død gedde liggende i kanten af åen. Jeg havde aldrig set en gedde undtagen på billeder, så jeg gik ned til den for at betragte den nærmere. Jeg rørte lidt ved den, og så slog den et dovent slag med halen og svømmede ud, hvor jeg ikke kunne bunde, men næsten med det samme svømmede den lige hen for fødderne af mig. Jeg begyndte næsten at ryste, og listede hænderne ned langs siden af den, og vupti, så havde jeg kaloriur på land. Så var det bare med at komme hjem og vise fangsten. Min mor slog hænderne sammen af bare benovelse, og mange kom for at se gedden. Vi spiste den næste dag kogt med citronsovs og kartofler. Nå ja, det med citronsovs passer ikke rigtigt, der kunne ikke fås citroner i 1944, men sur og sød sovs var det.*)

Tirsdag den 9. maj 1944

Vi har nu sommervejr, og jeg har forlænget min daglige aftentur.

Onsdag den 10. maj 1944

Tyskerne har for nogle dage siden igen henrettet en dansk patriot, og også her i Lyngby mærker vi fremdeles deres forbryderiske anlæg, idet de har stjålet 5 baller rågummi ved havet. Når man lader tankerne gå tilbage er der en himmelråbende forskel på de tyskere der besatte landet i 1940, og de tyskere der er her nu. Dengang var de fuldkommen ærlige, mens de nu stjæler alt muligt, hvor de kan komme af sted med det. De bryder ind i folks køkken og stjæler smør, og selv tørret fisk, der hænger på huset tager de. Sevastopol er nu faldet efter en tre dages storm, og tyskerne er således ude af Rusland nu, da de ingen betydelige byer eller stillinger har tilbage i Rusland.

Torsdag den 11. maj 1944

Der er en egen forventningsfuld stemning overalt i Europa i disse dage.

Verdens situationens største militæroperation er umiddelbart forestående.

De allierede har fuldendt deres vældige opmarch, og datoen for invasionen er fastsat, men hvor og hvornår kommer den? Vi ved bare, at den skal komme, og at den snart kommer, og det er med spænding, man hver dag lukker op for radioen.

Det mest sandsynlige er jo, at invasionen kommer i Frankrig, men der vil sikkert blive foretaget mange skinmanøvrer, så vi her på Jyllands vestkyst er ingenlunde uden for farezonen.

Fredag den 12. maj 1944

Vi har nu det herligste sommervejr man kan tænke sig, og det ser også ud til, at det holder.

Lørdag den 13. maj 1944

Far og mor er til fest i Morup Mølle i aften. Det er Jens Bach og mekanikeren der holder festen. Der har været mange fremmede her, og vi har danset på loftet. Vejret har i dag været lige så strålende som i går.

Søndag den 14. maj 1944

Ja, sådan skulle det jo så gå. I dag, hvor det er søndag, blæser en kold og kedelig vestenvind, så der har ikke været noget med at ligge ved stranden i dag.

Jeg har spillet 1-krones mausel hos os sammen med Harald Hyldahl, Erling, Sigfred og bedstefar.

Jeg tabte tre kroner, mens Erling tabte 42 kr. og Harald 24 kr. Sigfred vandt 45 kr., og bedstefar vandt så resten. (*Omregnet til dagens penge (2003), skal der ganges med ca. 40*).

Mandag den 15. maj 1944

De allierede har påbegyndt en ny voldsom offensiv i Italien, og de har allerede haft lidt fremgang. Den engelske konge har inspiceret Nord-sø flåden for sidste gang inden den store kamp, så klokken er ved at falde i slag, som Christmas Møller siger. Danmarks ældste fylder i dag 104 år.

Tirsdag den 16. maj 1944

Jeg er begyndt med at lære Esther engelsk, og hun har meget gode anlæg for det.

Vejret er nu blevet nogenlunde godt.

Onsdag den 17. maj 1944

Da det er helligdag i morgen, har vi haft meget travlt i butikken, men til gengæld kan man jo så sove længe i morgen.

Torsdag den 18. maj 1944. Kristihimmelfartsdag

Vejret har været dårligt i dag, så jeg har holdt mig inden døre det meste af tiden.

Fredag den 19. maj 1944

Filmen, »Tante Cramers Testamente«, som jeg har set før, skulle have været spillet i Svankær i aften, men da Erik og jeg kom derop, var der ingen film, da maskinen er gået i stykker. Vi tog så til Morup Mølle, hvor vi drak en øl og fire solbærrum hver.

Lørdag den 20. maj 1944

Den amerikanske sender i England har i aften udsendt en vigtig meddelelse til det danske folk, men da vores radio ikke kan indstilles på denne station, ved jeg endnu ikke, hvad meddelelsen drejer sig om.

De allierede gør god fremgang i Italien. Casino er indtaget, og allierede tropper er trængt ind i Adolf Hitler linjens forsvarsværker, men hårde er kampene, og dyrt koster hver kilometer der vindes.

Søndag den 21. maj 1944

Meddelelsen over den engelske radio i aftes, gik ud på at vi nøje skal lægge mærke til, hvor tyskerne er, og hvad de foretager sig, så vi kan være de allierede til nytte, når de kommer her.

Der er mange arbejdere i Morup Mølle i aften.

Mandag den 22. maj 1944

De arbejdere der i aftes var i Morup Mølle, kom i et forrygende slagsmål på hjemvejen, og også efter at de var kommet hjem. Chr. Bull blev opflækket i hovedet, gangen og trappen hos bedstefar var oversprøjtet med blod.

Jens Krogh fik et meget vellykket blå øje, og Frode fik næsen skamferet, men mange flere end disse tre fik mærker af slagsmålet.

Jeg har set filmen »Tante Cramers Testamente«. Bagefter var jeg så hjemme hos Jens Mikkelson, hvor der blev spillet 3 kroners »Djævel«, som Carl på ½ time vandt 45 kr. i.

Søndag aften vandt jeg 27 kr. i 1-krones mausel hos bedstefar, som for en gangs skyld tabte. (45 kr.).

Tirsdag den 23. maj 1944

En engelsk krydser skød i nat på befæstningsanlæggene ved Lodbjerg, og anrettede en del skade. Kanon tordenen hørtes tydelig.

En nazists søn fra Thisted er blevet skudt i København. Han var selv nazist og sabotagevagt. Tre arbejdere er blevet dræbt i Vorupør ved en sprængningsulykke. To af dem er fra Sjørring.

Onsdag den 24. maj 1944

Sabotagen fortsætter med fuld kraft, og tyskerne henretter næsten hver dag danske patrioter.

Torsdag den 25. maj 1944

2. pinsedag vil jeg sammen med en del unge til Morup Mølle, og vi har allerede bestilt bord.

Erling, Sigfred og Harald er i Holstebro i dag for at købe tøj, da der overhovedet intet kan fås her i Thy.

Fredag den 26. maj 1944

Tyskerne har i dag arresteret en del højere embedsmænd her i Jylland, deriblandt flere politifolk.

Lørdag den 27. maj 1944

Robert er kommet hjem, og denne gang har han kalveskindet i orden. Siden sidst har han gjort to rejser og tjent henholdsvis 1200 og 1400 kr., men de fisker også helt ovre ved Englands kyst hvor de så masser af engelske flyvere og hurtigbåde. Vejret er nu godt igen, så det tegner til en fin pine.

Søndag den 28. maj 1944. 1. pinsedag

Vejret har i dag været så fint som det kan blive, og Erik, Jens og jeg har hygget os i haven.

Mandag den 29. maj 1944, 2. pinsedag
Jeg er nu parat til at tage til Morup Mølle, og vejret er lige så strålende som i går.

Tirsdag den 30. maj 1944

Turen til Morup Mølle blev særdeles vellykket. Hilda, Eva, Signe, Harald, Sigfred, Erling og jeg startede herfra med Johannes Henriksens lillebil kl. 5, og spiste til aften så snart vi kom derned.

Torsdag den 1. juni 1944

Der er nu i løbet af ganske få dage omkommet syv personer ved krigsulykker her i Thy, idet tre arbejdere for kort tid siden blev dræbt ved en sprængningsulykke ved Vorupør, ja skal man medregne tyskerne, så er der jo blevet dræbt mange flere, da der er blevet dræbt mange ved udlægning af landminer i den senere tid.

Tyskerne fortsætter med at dømme danskere til døden, og nu har de blandt flere andre også dødsdømt en præst, som de anklager for sabotage.

Fredag den 2. juni 1944

Erik og Jens er i Thisted for at købe en tromme til deres orkester, som nu består af en hel del medlemmer, nemlig Jens Møllebygger med en fem radet harmonika, lærer Christiansen med violin, Jens Krogh med 2 radet harmonika og Erik med en stor mundharpe. De øver sig ofte og spillede her i aftes, og i mine ører lyder deres musik godt.

Lørdag den 3. juni 1944

De allierede nærmer sig nu Rom, men invasionen lader stadig vente på sig.

Søndag den 4. juni 1944

Klokken er nu 6.30 mandag morgen, og vi er lige holdt op med at spille kort hos bedstefar, så jeg kom ikke i seng i nat, men det har jo også været lyst længe, og jeg plejer jo at stå op kl. 7. Jeg begyndte at spille i aftes kl. 21 sammen med Lars, Erling, Sigfred og Harald. Bedstefar var til møde og ville ikke med, da han kom hjem, men han fulgte troligt spillet hele natten. Vi spillede 1-krones mausel tvungen

med flæk og dæk”, så omsætningen var stor. Jeg sad en tid og havde vundet 65 kr. og senere hen havde jeg tabt 15 kr., men da vi sluttede, havde jeg vundet 41 kr., så jeg fik da mere end spillet ud af det.

Mandag den 5. juni 1944. Grundlovsdag

Helt kvik har jeg ikke været i dag, men alligevel tog jeg til Morup Mølle i dag kl. 18. Sigfred, Jens og Harald var også med, men vi fik ikke så meget at drikke som 2. pinsedag, da der ikke var så mange til at servere, skønt der i anledning af grundlovsdagen var næsten lige så mange gæster. Jeg blev dog alligevel jævnt fuld, da jeg ikke kunne tåle så meget som 2. pinsedag.

Da nogle soldater fra batteriet her nord for byen var ved at lægge miner ud i formiddag, eksploderede der en, og en soldat blev dræbt og tre blev meget hårdt såret.

Tirsdag den 6. juni 1944

Denne dag blev den historiske dag vi så længe har ventet på. Invasionen er begyndt. Efter at de allieredes luftvåben hele natten uafslædt havde bombarderet befæstnings anlæggene på Frankrigs kyst, sejlede invasionsarmadaen over Kanalen. Styrken bestod af 40.000 landgangsbåde, samt krigsskibe og flere tusinde andre fartøjer. Infanteriet begyndte at gå i land på Frankrigs kyst. Landgangen støttedes af skibs-artilleri og flyvere, og det lykkedes at danne brohoveder. Under landsætningerne spillede faldskærmsjægere, der blev nedkastet i tusindvis, en meget stor rolle. Kampene er meget hårde, og det er enorme styrker der anvendes. De allierede har således 11.000 flyvemaskiner i aktion. General Montgomery er chef for stormtropperne, medens general Eisenhower er øverstbefalende. Han lod en dagsbefaling læse op for soldaterne før de indskibedes, og han har udstedt en dagsbefaling til Vesteuropas folk. Churchill har talt i underhuset, og i aften talte Christmas Møller til det danske folk. Spændingen er stor i dag, og snakken går livlig, men man taler kun om én ting, og ingen glemmer at lytte til radioen.

Onsdag den 7. juni 1944

Trods ihærdige anstrengelser er det ikke lyk-

kedes tyskerne at fordrive invasionshæren fra Frankrig. Der landsættes derimod stadig nye styrker og materiel, og alt forløber planmæssigt. Invasionshæren er på vej ind i landet og har indtaget en by. Der kæmpes også i Calais. Luftvåbnet og skibsartilleriet har allerede bragt adskillige kystbatterier til tavshed, men tyskerne samler sig til et stort modangreb, så det er spændende dage vi går i møde.

Allerede i går blev der her fra batteriet sendt soldater til Frankrig, så Tyskland samler forstærkninger sammen.

Torsdag den 8. juni 1944

De allieredes fremrykning går langsomt frem. Der udsendtes i aftes en advarsel over den engelske radio til det danske folk. Der advaredes imod at komme i nærheden af tyske militær-anlæg, da disse vil blive bombet. Så vidt mulig vil der dog før bombardementet blive nedkastet flyveblade, så befolkningen kan komme bort i tide.

Lyngby orkestret spiller hos os i aften.

Fredag den 9. juni 1944

Der udsendtes i dag en advarsel fra de allieredes hovedkvarter. Det forlød heri, at alle fiskere der er i havn, skal blive der, og alle der er på havet, skal uopholdeligt søge havn. Såfremt fiskerne ikke efterkommer opfordringen, kan det blive skæbnesvangert for dem, og de kan hindre de allieredes operationer. Denne meddelelse har skabt »invasionsfeber«.

Alle folk er således gået i gang med at grave beskyttelsesrum og politiet råder enhver til at rejse bort. Anna Josefsen og Maren Iversen er rejst til Mors med deres børn, og i Agger har man fået ordre til at være parat til evakuering med en times varsel.

Tyskerne har i dag beslaglagt mange af de biler der kører for dem herude, og mange arbejdere er fritaget, ligesom mange hestekøretøjer føres hjem for ikke at komme tilbage.

Jeg har igen i dag arbejdet på vor beskyttelsesrum, men det er endnu ikke færdigt. Invasionshæren i Frankrig rykker fremdeles langsomt frem under blodige kampe, og endnu en by er indtaget.

Lørdag den 10. juni 1944

Vi er nu ved at være færdige med vores beskyttelsesrum, men vi har også slidt hårdt i det, og jeg har i dag været med i plantagen efter træstammer.

Søndag den 11. juni 1944

Nyhederne fra vestfronten er stadigvæk gode. Elly har besøgt os i dag.

København vandt i dag 7-2 over Jylland.

Mandag den 12. juni 1944

Jeg er nu ankommet til Ålborg efter at have rejst hele dagen. Jeg tog med toget fra Bedsted kl. 9.35. Da jeg kom til Thisted gjorde jeg ophold til kl. 16, da jeg ikke ville med toget, men med rutebilen. Jeg spiste på hotel »Ålborg« og blev klippet. Turen med rutebil varede 4 timer, så jeg var først i Ålborg kl. 20, men det værste var, at det nær havde gået mig på at skaffe et logi, men endelig lykkedes det mig at få et værelse her på Park Hotel, som er et stort og flot hotel. Jeg har i aften set den svenske film »Kan doktoren komme«, men den var ikke god.

Tirsdag den 13. juni 1944

Da jeg ikke kan bo på Park Hotel længere, har jeg i formiddag løbet fra det ene hotel efter det andet, men intetsteds var der logi at få. Jeg prøvede så Nørresundby Sømandshjem, og der lovede bestyreren, der er fra Harboøre, at rede op et sted, så jeg kunne sove der, for heller ikke han havde flere værelser at leje ud. Jeg kom så til at ligge på en divan i gangen, men hovedsagen er jo, at man har et logi. Mange sover i anlægget om natten.

Onsdag den 14. juni 1944

Vejret er elendigt, men jeg tror det snart bedres, ellers er der ikke meget ved at være her. Jeg spiser på hotel og kaffebar, og dette er interessant. Man træffer mange typer mennesker, men de der kommer på kaffebar hører ikke til den bedre klasse, og sortbørshandelen flourer livligt på dissebarer.

Jeg var igen i biograf og så den danske film »Teatertosset«, og det var en af de bedste danske film jeg har set.

Torsdag den 15. juni 1944

Det er i dag Valdemarsdag flagdag - genforeningsdagen, og dagen bliver fejret overalt i landet, og også her i Ålborg har der været afholdt højtideligheder.

Der har været alarmtilstand i dag, men der skete intet. Flyvemaskinernes brummen kan vi høre hele tiden her i Ålborg, da der jo er en flyveplads her.

Fredag den 16. juni 1944

Jeg spiste i dag hos »Onkel Tom«, der er en restaurant der indehaves af en neger ved navn James Thompson. Jeg så ham og hørte ham snakke, men han taler perfekt dansk.

Lørdag den 17. juni 1944

En fyrbøder blev i aftes skudt ned af en revolvermand, men han blev dog ikke dræbt og banditten blev fanget.

Vejret er i aften klaret op, så det bliver nok godt i morgen.

Søndag den 18. juni 1944

Vejret har været strålende i dag, og jeg overværede en stor kamp på stadion mellem Aalborg Chang og Odense KFUM. Chang vandt for stort men fortjent med 7-2. Der var mange tusinde tilskuere, og stemningen var mægtig, når man foruden is, også kunne købe øl på stadion.

Mandag den 19. juni 1944

Den første badeulykke ved Aalborg har fundet sted, idet en ung mand druknede under en svømmetur i fjorden i går.

De første studenterhuer er nu dukket op i gadebilledet.

Tirsdag den 20. juni 1944

Island har i dag løsrevet sig fra Danmark og erklæret landet for en selvstændig republik. Denne handling har med rette vakt en del harme i Danmark, thi Island kunne have ventet til normale forhold indtraf. Jeg overværede i aften en morsom fodboldkamp mellem byrådet og journalister. De sidste vandt med 2-1.

Sent i aften er der blæst alarmtilstand.

Igen i dag har der været meget varmt.

Onsdag den 21. juni 1944

Vi har nu igen fået gråvej, og jeg har været til 3 biografforestillinger i dag, bl.a. "Ballade i Nyhavn", der er ret god.

Palladshotellet er Aalborgs største og flotteste biograf.

Torsdag den 22. juni 1944

Viborg (Finland) er nu faldet, og russerne har begyndt storoffensiven over hele fronten.

Fredag den 23. juni 1944

Jeg har været til cirkusforestilling i Cirkus Belli, og programmet var virkelig godt.

I morgen rejser jeg hjem igen, men nu har jeg også lært Ålborg nogenlunde at kende.

Lørdag, den 24. juni 1944

I morges rejste jeg fra Aalborg, og i aften kl. 9 når jeg hjem, så jeg har rejst hele dagen, og denne gang med jernbanen, og jeg erfarede, at Fjerritslev banen med rette omtales som Danmarks langsomste jernbane.

Søndag den 25. juni 1944

Vejret er trist og gråt i dag, men Erik (kommisen) er alligevel taget til Agger, hvor de skal spille bold.

Robert er kommet hjem nu, da samtlige kuttere har fulgt den allieredes hovedledelses ordre om at blive i havn. På den sidste fisketur tjente han 3.500 kr. så han kan snart blive rig, hvis det fortsætter sådan.

Mandag, den 26. juni 1944

Signe kom med en sørgelig nyhed fra Agger, idet hun kunne fortælle, at Henry Kryziaks bror, den 24 årige Alex, er druknet under et flugtforsøg til Sverige. Hans lig drev for nogen tid siden i land på Sjælland, og Henry var i København til begravelsen.

Jeg traf Alex da jeg var i Agger i julen, og spillede kort med ham hos Mathilde Ruby. Dengang talte han også meget om, at rejse til Sverige, og jeg spurgte ham om han kunne skaffe mig med også, og han svarede, at jeg bare kunne henvende mig til ham, når jeg ønskede at komme over, så skulle han nok bringe sagen

i orden for mig. Min gamle skolelæreres hustru, Else Kvejborg, er pludselig død i søndags. Den allierede overkommando har sendt de danske sabotører et lykønskningstelegram i anledning af den senere tids vellykkede sabotagehandlinger. Digteren og politikeren Martin Andersen Nexsø, fylder 75 år i dag.

Tirsdag den 27. juni 1944

Vi havde i dag årets første tordenvej, idet det har lynet og tordnet det meste af eftermiddagen, og det skulle være mærkeligt, om det ikke har anrettet skade her på egnen, da det var lige herover.

(bem. af KMN.): *Jeg husker tydelig det tordenvej, som nok er det voldsomste jeg har oplevet. Oppe i butikken var en del af byens kvinder forsamlende, da de ikke turde være alene hjemme. Min mor, Anna Pedersen med lille Gerda, Laust og jeg, sad nede i kælderen, som vi mente sikker. Oppe i butikken hos kvinderne var der også Frederik Frederiksen fra Ørum, som på sin cykeltur havde søgt tilflugt inden døre. Hver gang der kom et blåligt lynglimt så luften næsten lugtede svovlet, og tordenskrallet lød som et kanonskud, hvinede kvinderne af skræk, og Frederik brølede "Oe, fanden lynemæ", til stor forargelse for kvinderne. Det var ikke noget at spøge med mente de.*

Onsdag den 28. juni

Tordenvejret i går dræbte flere køer og heste som gik på markerne, men ellers forøvedes der ingen usædvanlig skade.

Tyskernes nye våben mod England er ikke så farlig, som man først troede.

Der er begået et mord på en i Aalborg, men det står ikke på forsiden af avisen, men findes inde i bladet med små typer, og beretningen fylder kun nogle få linjer. Hvor er det typisk for tiden. En sådan mand er der ingen der taler om eller lægger mærke til. Havde det været for 10 år siden, havde det stået på forsiden med store typer, og det ville sikkert have været dagens samtaleemne, men tiderne er skiftet.

Efter at tyskerne havde proklameret spærretid i København, kom det til alvorlige uroligheder, hvorunder 5 danskere dræbtes og ca. 50 såredes.

Torsdag den 29. juni 1944
Mangler.

Fredag den 30. juni 1944
Mangler.

Lørdag den 1. juli 1944
Londonbladene bringer meddelelser om urolighederne i København på forsiderne, og urolighederne er virkelig meget omfattende og alvorlige, men Harald Hyldahl er alligevel rejst til København i dag, da han vil ind og handle på »Børsen". (Den sorte børs). Jeg sendte et par tomme brændevinsflasker med ham, så han kan få dem ombyttet med fyldte flasker.

(Bemærkning af KMN.) Det var således dengang, at for i det hele taget at kunne købe snaps, skulle man aflevere tomme flasker.

Russerne står nu foran Minsk, og denne gang er de gået hurtigt frem som aldrig før.

Den allierede overkommando har nu frigivet fiskeriet ved Danmarks kyst, så nu rejser Robert sikkert til Thyborøn igen, skønt der samtidig med meddelelsen blev oplyst, at fiskeriet kan blive meget farligt, og at de allierede ikke i fremtiden kan give meddelelse om kommende landgangsoperationer.

Søndag den 2. juli 1944
Radioen har været afbrudt siden fredag, og først i aften genoptog den udsendelserne, efter at vi gennem telefoncentralen havde fået besked om, at der ville komme en vigtig meddelelse kl. 7.30, og i denne udsendelse var der opråb fra ledende danskere til befolkningen om at optage arbejdet, men det vigtigste er dog, at tyskerne har gjort en mængde indrømmelser. Spærretiden begynder således først kl. 23, og der er lukket op for gas, vand og elektricitet.

Mandag den 3. juli 1944
I sin tale lovede fhv. statsminister Bull, at de tyske forstærkninger der var blevet trukket til København, ville blive trukket tilbage, så snart forholdene er normale igen.

Strejken har bredt sig til Aarhus og Kalundborg, men hvor omfattende den er på disse steder, vides ikke.

Minsk er faldet, og russerne står nu kun 220 km. fra Østprøjsens grænse. Vi har haft sommerens hidtil varmeste dag, og vejret er vidunderlig i aften

Onsdag den 5. juli 1944
Vi havde i dag 27 graders Celsius i skyggen, så jeg tror nok, at det har været varmere i dag end i de foregående dage. Jeg var ude at bade i dag, og vandet var lunkent.
Signe og Eva har været i Holstebro for at købe tøj, og noget fik de da, selvom det ikke var meget. I tyskernes tragikomiske hærberetning i aften hed det bl. andet: »Vore tropper kæmpede sig videre tilbage« - De kæmper sig nok snart ind i Østprøjsen og derefter til Berlin.

Torsdag den 6. juli 1944
Den store eksplosionsulykke i Aarhus har krævet mange menneskeliv, men hvor mange vides ikke. Det var ikke sabotørerne, men tyskernes uforsigtighed, der var årsag til ulykken.
Jeg badede 2 gange i dag.

Fredag den 7. juli 1944
Det har igen været meget varmt, og jeg badede 2 gange.

Lørdag den 8. juli 1944
Skønt det på ny har været meget varmt, fik jeg ikke tid til at bade i dag, men jeg må håbe på, at vejret bliver godt i morgen.

Søndag den 9. juli 1944
Jeg var tidligt oppe i dag, da jeg skulle med ned i skoven og hente udhugst. Varmen i skoven var kvælende, og hestene var vanskelige at styre, men vi slap dog godt hjem med brændet.
Jeg badede flere gange i dag, og er nu ved at blive solbrændt.

Mandag den 10. juli 1944
Vejret har været køligere i dag, men jeg har alligevel badet.

Russerne rykker nu ind over den lettiske og litauiske grænse, og Vilnius er nu ved at blive omringet. På vestfronten går de allierede langsomt fremad, men Caen er nu faldet.

Tirsdag den 11. juli 1944

»Det kæmpende Danmark«, vil nu sende en repræsentant til Moskva.

Det har været temmelig koldt i dag, men jeg har alligevel været ude at bade i aften.

Mor og Knud er rejst på ferie i Agger.

Magnus Nielsen fylder 25 år i dag.

Onsdag den 12. juli 1944

Det har været meget koldt og efterårsagtig i dag, og da ingen ville med mig ud at bade, ville jeg ikke alene gå i vandet.

Jordbærsæsonen er nu på sit højdepunkt, og vi har i dag købt 15 pund af Jens Back, der har solgt 250 pund herude. Vi fik 5 pund fra Mørup Mølle i går, og i aften har vi fået 5 pund fra Brogård, så det er da nok på en gang, men mange af dem skal syltes. Jeg har dog haft lejlighed til at spise mig mæt i jordbær i dag, da jeg har fortæret 3 pund i dagens løb.

Der har været mange tyskere i butikken i dag for at købe ind. De sagde, at de skulle til fronten i Rusland næste dag. Jeg sagde, at det var løgn, da tyskerne er ude af Rusland. De to forstod det, og sagde »naa-ja«. Det er også længe siden, at jeg har set så modfaldne mennesker som disse soldater, der måske ligger døde på Østfronten om en måneds tid, men jeg ynkedes ikke over dem, de får løn som forskyldt.

Torsdag den 13. juli 1944

Det dårlige vejr vedvarer, men skidt med det, bare det vil blive godt til vi skal på ferie.

Fredag den 14. juli 1944

Det er nu bekræftet at Benjamino Gigli er død i Rom, 54 år gl.

Erik, Sigfred, Lars, Erling og jeg har spillet kort på Eriks værelse til kl. 1. Vi spillede 75 øre »Djævel«, og spillet var hårdt. Puljen var således oppe på 8 kroner næsten hele tiden, og sommetider var den oppe på 20 kroner. Jeg vandt 32 kroner, Erik tabte 34, og Sigfred tabte 45 kroner.

Lørdag den 15. juli 1944

Russerne fortsætter deres fantastiske fremmarch, og står nu kun 90 km. fra Østprøjsens

grænse, men nu tror jeg også, at alle tyskere er klar over, at krigen er tabt. Batterichefen, oberløjtnant Albrecht, er urolig for sin familie, som bor i Østprøjsen.

Erik er rejst på ferie, og bliver borte til den 23.

I avisen har jeg læst, at der er eksploderet en bombe på den kaffebar jeg ofte besøgte i Aalborg, da jeg opholdt mig der. Det undrer mig ikke, thi det var en meget blandet og broget forsamling, der holdt til på denne bar.

Søndag den 16. juli 1944

Gradow er faldet, og der er nu kun 70 km. til Tysklands grænse.

Vejret er atter blevet godt, og jeg har taget solbad i haven.

Mandag den 17. juli 1944

Vejret er også godt i dag, men jeg har ikke haft tid til at bade.

Russerne er nu så nær ved Østprøjsen, at de i dag har angrebet flere byer med flyvemaskiner.

Tirsdag den 18. juli 1944

Russerne støder nu hurtigt frem mod Lowsow og Brest Litowsk, og det ser ikke ud til, at tyskerne er i stand til at standse dem, lige meget hvor de begynder en offensiv. Og da hele fronten er i lys lue, kan de ikke flytte forstærkninger fra det ene sted til det andet.

Onsdag, den 19. juli 1944

Anna Jensen, som nu er i Aarhus hos Viktor Andersen, har fået en pige på 6 pund.

Torsdag, den 20. juli 1944

Der er i dag forøvet et attentat på Hitler, og det forlyder, at han har fået banesår.

Russerne står nu kun 14 km. fra Østprøjsens grænse.

I Japan er regeringen trådt tilbage.

Der fandt i dag et frækt røveri sted i Thisted, hvorved 30.000 kr. røvedes fra Wright Thomsen og Kjærs kontor. En revolverbevæbnet mand trængte ind på kontoret, og slog kontordamen ned, hvorefter han forsvandt med pengene. Min bror, Knud, fylder i dag 11 år, og

har i denne anledning haft mange gæster. Den norske højforræder Vidkun Quisling, fylder også år i dag, og det samme er tilfældet med ingeniør Pedersen fra Wright Thomsen og Kjær, fra Svankjær. Tiden nærmer sig nu, da vi skal på sommerferie i Middelfart, og vi har allerede bestilt bil til søndag morgen. Pigerne er bange for rejsen, da jernbanesabotagen har en stor opblomstring for tiden, men skulle man altid tænke på faren ved det man befatter sig med, så kunne man jo næsten intet foretage sig, og navnlig ikke i disse tider, hvor et mord ikke er en nævneværdig begivenhed, og jeg er da også holdt op med at berette om de mange mord i min dagbog.

Da jeg ikke er særlig opsat på at blive hjemme længere, og da de egentlig også kan undvære mig, nu da vi har fået Erik, har jeg søgt plads som ferievikar i august måned hos Johs. Haaning i Thisted. Jeg skal have kost og logi samt 40 kroner om ugen, så lønnen er vel god.

Fredag den 21. juli 1944

Der er udbrudt borgerkrig i Tyskland, idet en række generaler har dannet en ny regering, men nøjagtige oplysninger om oprørets omfang savnes. Hitler, Göring og von Dönitz har talt i radioen i anledning af revolutionen, som de selvfølgelig forsøger at forklejne. Hitler leder operationen mod oprørerne, men den ny regering er stadig uskadt.

Min halvkusine, Mariane Grønkjær, har besøgt os i dag.

Lørdag den 22. juli 1944

Oprøret i Tyskland er ikke knust endnu, men nøjagtige oplysninger savnes.

Jeg har nu alt parat til Middelfartsturen, og i morgen kl. 6.30 starter vi her fra Lyngby med bil til Bedsted. Vi kan så først være i Aarhus kl. 17.00. Det er ganske vist en omvej at tage over Aarhus, men der befinder Elly Andersen sig, og hende skal vi også have med.

Vejret er blevet godt i dag, og nu må man jo håbe at det holder.

Fredericia, søndag den 23. juli 1944

Signe, Eva og Sigfred er sandsynligvis ankom-

met til Middelfart i eftermiddag kl. 3, men Erling, Elly og jeg må overnatte i Fredericia, da vi er kommet så sent, at vi ikke kan slippe over Lillebæltsbroen.

Vi startede fra Lyngby med bil i morges, og tog fra Bedsted med toget kl. 7.36.

Vi havde lovet at tage om ad Aarhus for at hente Elly, men da det var unødvendig at rejse denne vej alle sammen, steg Erling og jeg af toget i Struer, for at komme med toget til Aarhus.

Der var imidlertid 4 timers ophold i Struer, og vi traf sammen med en vognmand, der havde kørt i Lyngby. Vi spiste middag sammen, og drak en del, så da vi igen satte os i toget, var vi let påvirkede. Vi skiftede i Langå, og nåede først Aarhus, da klokken var over 7. Efter kort tids søgen, fik jeg øje på Elly, hendes søster og Anna Jensen, der var mødt med barnevogn. Viktor Andersen fik også hilst på.

Jeg fik Elly sat i toget, og ved midnatstide var vi i Fredericia, hvor vi erfarede, at vi ikke kunne komme over Lillebæltsbroen. Hotelværelser kunne vi heller ikke få, men vi fik dog 3 værelser 3 forskellige steder i byen. Det ene kunne vi ikke finde, og Erling og jeg delte så værelse, men sengen var så smal, at vi måtte skiftes til at ligge i den, således at vi lå der 2 timer ad gangen, og vi havde ikke besvær med at falde i søvn, når det var ens tur til at ligge i sengen, thi vi havde en besværlig dag bag os, da varmen i kupeen var trykkende.

Mandag den 24. juli 1944

Endelig er vi i Middelfart, og ferien tegner lovende. Husene er ideelle, og vejret godt. Der er ikke længere ind til byen, end at vi uden besvær kan gå derind mange gange dagligt.

Her er 80 sommerhuse tæt sammen, og der er købmandshandel og restaurant på stedet. Øl situationen er god, og »flaskesprit« har vi jo selv med, og ligeledes har vi grammofon med.

Jeg har ikke bestilt andet end at tage solbad i dag, og hvor er det herligt at ligge i solen mens grammofonen spiller, og middagen og kolde øller venter, for øl er der nok af, her i feriebyen.

(Bemærkning af Knud M. Nielsen): Desværre er der fraklippet en uge fra dagbogen, så de har nok haft det morsomt.

Thisted, mandag den 31. juli 1944

Jeg ankom med rutebilen til Thisted kl. 12, og jeg påbegyndte straks arbejdet hos Johs. Haaning. Jeg har erfaret, at det meste arbejde falder på ølhandelen, da vi sælger 5 kasser øl om dagen, og det i ene småpartier, 2-5 øl ad gangen. Jeg skal bo i et stort værelse på 2. sal i hans lejlighed. Jeg har ikke udsigt til havnen men til en baggård, hvilket egentlig er ligegyldigt, da værelset er stort og lyst. Jeg spiser på KFUM.

Tirsdag den 1. august 1944

Ja, så er jeg i Thisted igen, og skønt der er nok at bestille hos Haaning, er der ikke så meget at lave som i Lyngby.

Det er herligt, at man igen kan følge verdensbegivenhederne. Jeg har virkelig savnet at høre radio i de dage, vi var i Middelfart, og store fremskridt er der blevet gjort på alle fronter, siden vi tog til Middelfart. Russerne har således allerede nået Warszawa.

Onsdag den 2. august 1944

Mangler.

Torsdag den 3. august 1944

Det har de sidste 3 dage været meget varmt, men jeg har jo ikke lejlighed til at bade, og for øvrigt er fjordvandet ved Thisted forurennet.

Jeg klarer mig fint her hos Haaning.

Fredag den 4. august 1944

Russerne har nu overskredet den tyske grænse, idet de er gået ind i Østprøjsen, og på vest fronten er de allieredes fremrykning ved at tage fart.

Der har ikke været meget at bestille i dag, jeg er vant til meget mere.

Lørdag den 5. august 1944

I dag har vi haft meget travlt, næsten mere end jeg bryder mig om.

Også i dag har det været meget varmt, så den nu afsluttede uge har været årets varmeste, idet temperaturen hver dag har ligget på omtrent 27 grader i skyggen.

Foruden min løn 40 kr., fik jeg en pk. tobak og en pk. cigaretter af Johs. Haaning, der er en meget flink og medgørlig mand. Det er jo rart,

at han betaler både kost og logi for mig, så er man fri for at have ulejlighed med det.

Jeg har set filmen »Teatertosset« med Marguerite Viby, Hans Kurt og Ib Schønberg. Det er en af de bedste danske film jeg endnu har set, og der er flere gode melodier i den. De der hovedkræfter spiller også virkelig godt. Første gang jeg så filmen var i Aalborg.

Søndag den 6. august 1944

3 både fra Klitmøller, der ikke er vendt hjem fra fiskeri frygtes forlist, da de skulle have været hjemme allerede fredag aften.

Jeg har været til fodboldkamp, biograf og cirkus. »Flugten fra millionerne« men det var en gammel film. Ved fodboldkampen traf jeg mange kendte mennesker.

Cirkus Miehes program var ret god, men ikke det alt sammen.

Mandag den 7. august 1944

Frygten er blevet til virkelighed. Klitmøllerbådene er forliste, men ikke minesprængt, men derimod skudt ned af de tyske barbarer, der endog forbød Vorupør redningsbåd at komme de brændende både til undsætning.

(Bemærkning af Knud M. Nielsen): Ja sådan gik rygterne de første dage efter tragedien, men som det senere fremgår af dagbogen, var det rygter som intet havde på sig.

Det er vel overflødigt at bemærke, at harmen mod tyskerne er enorm. Der er nu omkommet 12 fiskere fra Klitmøller på ganske kort tid.

Tirsdag den 8. august 1944

Der er kun fundet et lig fra Klitmøller katastrofen, men en del vragrester er fundet, og i dag siger man, at bådene alligevel er minesprængte, idet tyskerne uden varsel har lagt nye miner ud.

Vi har nu til aften haft et voldsomt tordenvejr, og tordenbygen var en tid lige over Thisted, og det tordner fremdeles.

Erling og Erik har besøgt mig i dag, da de har været i Thisted for at forrette forskellige ærinde.

Onsdag den 9. august 1944

Tordenvejret i aftes blev ved til langt ud på nat-

ten og forårsagede mange lynbrande, deraf to i Thy. To personer blev dræbt.

Jeg har nu erfaret, at russerne alligevel ikke er gået ind i Østprøjsen, men de vil sikkert snart gøre det.

Hitler har igen ladet nogle generaler henrette. Denne gang blev 8 generaler hængt. Grunden var, at de havde været delagtige i attentatet mod ham. Gestapo har arresteret flere Thisted borgere. Nogle danske forrædere var Gestapo behjælpelige.

Torsdag den 10. august 1944

Vejret er nu blevet køligere, men det er stadigvæk godt.

Jeg tager en cykeltur på en time hver aften for at komme ud i frisk luft. I aften har jeg været i Vildsund.

Fredag den 11. august 1944

Gestapo fortsætter med at arrestere Thisted borgere, og i dag er en af mine realskolekammerater, bankbud Andersen blevet arresteret.

Signe ringede i dag og spurgte, om jeg ville med Svankjær Idrætsforening på udflugt, men jeg bliver i Thisted på søndag, da jeg alligevel kun skal være her en uge til. Esther skal til at gå på realskole i Hvidbjerg, og skal begynde den 17. august, men skal indtil videre bo ude i byen, da der ikke er plads på skolen.

Lørdag den 12. august 1944

Igen en meget travl lørdag, men heldigvis er varmen ikke mere så trykkende. Vejret er godt arbejdsmæssigt set, thi jeg bryder mig ikke om den megen varme, når man skal bestille noget og ikke har adgang til badning og solbad.

Søndag den 13. august 1944

Vejret har været ret godt, og jeg har været ude på en lang cykeltur.

I aften så jeg filmen: »Skuddet fra talerstolen«. Ved biografen traf jeg en af mine gamle realskolekammerater, Frits Kaj Kjær, der nu er i bagerlære her i byen.

Mandag den 14. august 1944

Haanings kommis, Niels Kanstrup Jensen, er

nu vendt tilbage fra sin sommerferie. Han er en pæn, fæmælt og meget høj mand, så jeg med mine godt 180 cm. er mindre end ham.

Tirsdag den 15. august 1944

Haaning er nu rejst på ferie, så nu er vi ene om det, men det går udmærket, og Kanstrup er en udmærket mand, som jeg kan godt sammen med, og han forstår at behandle de mange originaler og bøller der kommer i forretningen, på den rette måde, og hvor kommer der dagligt mange forskellige mennesketyper i denne forretning.

Danske og tyske søfolk, fiskere, tyske soldater, kvindelige værnemagtsmedlemmer, drankere, fulde folk, invalider, ja selv lettere åndssvage og en overstuderet person der kaldes magisteren. Øl og spiritus vil de have alle sammen, og det er vanskeligt at fordele det, så der ikke bliver ballade.

De politiske mord fortsætter, og der dræbes hver uge mange forrædere, men tyskerne og forræderne myrder også mange gange danske borgere, og nu har de henrettet 11 gidsler, hvilket har medført, at der er påbegyndt proteststrejke i København.

De allierede er i dag gået i land på Frankrigs sydkyst, så nu får tyskerne endnu en front at kæmpe på, men denne landgang har ikke gjort noget særligt indtryk på folk, thi man er ved at være mæt af begivenheder, der jo vælter ovenpå hinanden.

Sådan var det ikke for 10 år siden, da var et mord og en flyulykke samtaleemne og godt avisstof, men nu er der ingen der taler om slige ting, og det er umuligt at åbne en avis uden at se mordberetninger. At 1000 flyvemaskiner har angrebet Berlin og at der måske er blevet skudt 50 ned, gider man knap læse, og der er ingen der diskuterer det, ja ikke engang tyskeres gengældelses våben interesserer særligt, nu taler man om fredsmuligheder, om øst og vest fronten, og ikke mindst den danske hjemmefront og tyskernes terror.

Mangfoldige væddemål indgås i disse dage om hvor længe krigen varer endnu. Jeg mener at tyskerne er færdige omkring nytår og måske allerede til november.

Onsdag den 16. august 1944

De allierede har allerede sat sig godt fast i Sydfrankrig. Vejret har været herligt i dag, og jeg nød min daglige cykeltur.

Torsdag den 17. august 1944.

SÅ STREJKER VI. Hele Thisted strejker. I flere dage har der været snakket om det, men endelig i dag blev det til noget. Personalet hos »FORD« indledte med at nedlægge arbejdet kl. 12. Ved middagsbordet på pensionatet drøftede vi ivrigt spørgsmålet, men vi blev dog ikke klar over, om det var muligt at gennemføre en virkelig generalstrejke for Thisted, men over middag gik der folk rundt til alle virksomheder og opfordrede til at holde. Vi blev ringet op 2 gange og blev befalet at holde.

Kanstrup, der er en meget besindig mand, var ikke rigtig med på det, men bydrengen var på min side, og da vi begge erklærede, at vi ville gå, kom han efter og lukkede butikken.

Da jeg gik op gennem Storegade og Vestergade var ALLE forretninger lukket. Købmænd, manufakturhandlere, restauranter, isbarer, isenkramforretninger, kiosker, grønthandlerne og endog apotekerne, ja selv nazi forretningerne havde lukket, da de ikke turde andet. Frugthandler Flindt tøvede med at lukke, men en truende skare mennesker samlede sig udenfor og trængte ind i forretningen, så han ikke turde andet end at bøje sig.

Jernbanefolkene gik også i strejke, og togtrafikken standsede.

Gaderne har været sort af mennesker hele eftermiddagen, og kort efter strejkens begyndelse, begyndte tyskerne at afpatruljere gaderne med biler og fodfolk. På bilerne sad de med maskingeværer og karabiner i skudstilling, men der blev ikke åbnet ild nogen steder, skønt det kom til en faretruende situation på Storetorv, hvor menneskemængden standsede en tysk lastbil. En soldat sprang ud og rettede med fingeren på aftrækkeren en revolver mod menneskemængden, som så delvis opløste sig.

Nu til aften er banefolkene gået i arbejde, da de ellers ville blive afskediget. Hvor sørgelig en begivenhed, men det er de ældre og »fornuftige« banefolk, der har bevirket det, for dem er

det først og fremmest det materielle der tæller, og ikke uroen og den nydelse det er at gøre tyskerne ondt og bekæmpe dem, men strejken er ikke endt dermed. Vi andre bliver som aftalt ved til i morgen kl. 12 og selvom banefolkene er gået i arbejde, så er strejken dog ikke unyttiggjort dermed, thi tyskerne har fået at se, hvor enstemmig tysk fjendtlig vi også er her i Thisted.

Fredag den 18. august 1944

Dagen i dag har været en herlig begivenhedsrig dag, som er gået med at lave optøjer og ballade.

Jeg sov til kl. 10, hvorefter jeg soignerede mig og gik dernæst op på pensionatet. Til min store tilfredsstillelse konstaterede jeg, at ingen butikker havde lukket op, og Storetorv var fyldt med mennesker. Jeg blandede mig med mængden og erfarede, at der i nattens løb var blevet knust ruder 8 forskellige steder. bl.a. hos nazisterne Flindt og slagter Olesen. Op på formiddagen kom der flere mennesker til, og situationen var ved at blive truende, skønt politiet gjorde sig de største anstrengelser for at berolige folk, og få dem til at gå hjem. Lidt før middag, kørte politiets højtalervogn gennem gaderne, og en opfordring fra politimesteren blev udråbt. Der opfordredes til at gå i arbejde kl. 13, da strejken således havde varet i 24 timer ligesom i København og andre byer. Endvidere manedes der til ro og besindighed, da demonstrationer og sammenstemlinger kunne forventes at blive bekæmpet med voldsomme midler, der ville have de alvorligste følger for os alle.

Der blev nu en voldsom diskussion om, hvorvidt strejken skulle fortsætte eller høre op, men stemningen var tydelig nok for at fortsætte, og til slut blev man enige om at fortsætte, dersom de personer der blev taget af politiet i nat ikke blev løsladt. Vi stormede derfor op til politistationen, og råbte i kor: »Fangerne fri, fangerne fri«, og nu blev situationen meget kritisk. Politiet rettede gentagne gange opfordringer til mængden om at være rolige og forsvinde, da man ellers kunne vente, at tyskerne ville gøre brug af deres skydevåben, og ganske rigtigt, tyskerne indfandt sig med gevær i hånd og sigtede på mængden, der så langsomt og kun delvis opløste sig, idet mange gik ned på Storetorv igen.

Nede på havnen skød tyskerne skræmmeskud op i luften.

Nu var det spændende, om nogle ville holde op med at strejke kl. 1, men nej, kl. blev 1 og halv to, men ingen gik i arbejde. Da rygtedes det, at andelsslagteriet var begyndt at arbejde, og øjeblikkeligt stormede vi derhen og begyndte at knuse ruderne med stenkast, hvorefter arbejderne forlod slagteriet. Så var det ordnet, og politiet rykkede ud, men for sent.

Senere fik vi at vide, at dampmøllen arbejdede og skyndte os derhen og kastede mursten ind gennem vinduerne. De tøvede imidlertid med at standse arbejdet, og resultatet blev, at hver eneste rude vi kunne få øje på blev knust. Politiet rykkede ud men igen for sent.

Senere på dagen fik vi at vide, at Thisted Amts Tidendes personale var gået i arbejde. Vi skyndte os derhen og knuste ruderne, og da der kom en mand gående derindefra med et bundt aviser, tog vi dem fra ham og rev dem i stykker. Ved 5 tiden kom der en politibil fra Skive med 25 betjente fra udrykningskolonnen, så nu skulle de danske betjente jo nok kunne holde orden i aften, for strejken slutter jo nok i morgen, skønt der er stemning for at fortsætte til mandag morgen.

Klokken er ni nu, og jeg vil nu om på Storetorv og se, om der sker noget, og i så fald selv være med til det.

Klokken er 12 nu, (midnat) og jeg er lige blevet jaget hjem af tyskerne, efter at have tilbragt en begivenhedsrig aften ude i byen.

Aldrig har jeg set så mange mennesker på Storetorv, det var således, at man knap kunne færdes. Da mængden istemte »Kong Christian« og »Der er et yndigt land«, rungede det over hele byen, og det var smukt at se, hvorledes alle som havde hat på, ærbødigt tog den af.

Hen på aftenen kørte højtalerbogen om på Storetorv, og viceborgmester Iversen rettede en opfordring til folk om at optage arbejdet i morgen, da alting jo skal have en ende, og de 24 timer for længst var gået. Han henstillede endvidere til folk, ikke at begå uoverlagte handlinger i nat, og sluttede med at sige, at strejken kunne have sin rigtighed, men at den burde standse nu. Nogle råbte »hørt«, mens andre råbte »først

mandag morgen begynder vi« En flok unge mennesker klippede en pige fuldstændig skaldet og trak hende af tøjet senere ude i skoven. Tyskeren hun var sammen med blev bange og løb, da han ingen revolver havde på sig. Politiet reddede i sidste øjeblik en tyskvenlig mand fra at blive kastet i havnen.

Da det begyndte at blive mørkt, begyndte rudeknusningen igen at tage fart, og så trådte politiet til og ryddede Storetorv ved hjælp af knipler. Jeg så således en mand der fik et ordentligt slag over ryggen.

Uroen var dog ikke endt dermed, og Valdemar Smiths ruder blev knust, hvorefter tyskerne igen skød skræmmeskud.

En mand sagde »schweinhund« til en af tyskerne, hvorefter denne trak blank, men manden gav ham resolut et drønende kæbestød og forsvandt så, og da tyskeren fik sundet sig, var manden forsvundet.

Da jeg nu lidt over midnat stod udenfor pensionatet sammen med en flok pensionærer, kom der tre tyskere med geværene i skudstilling hen til os og råbte: »Heimatgehen, oder wir schiessen«. De andre stormede ind, mens jeg rolig gik hen efter min cykel. »haben sie nicht gehört, was ich sagte?« brølede den ene tysker - »ich wohnen nicht hier« svarede jeg bistert. »Wo dann?« ville han vide. Det forklarede jeg ham så, »Sie haben nicht mehr hier zu machen, gehen sie sofort nach hause«, og der var jo ikke andet at gøre, så jeg traskede af. Jeg er meget søvnig, så jeg tror jeg vil sove godt efter den vidunderlige dag.

I Nykøbing strejkes der også, og der har været mindst lige så meget ballade som i Thisted, ja selv i så små byer som Hurup og Bedsted strejkes der, men det er heller ikke for tidligt, vi kommer med her i Thy.

Lørdag den 19. august 1944.

Arbejdet blev genoptaget i morges overalt undtagen hos FORD, hvor man først vil gå i arbejde på mandag, da man alligevel skal holde kl. 12 i dag.

Strejkebetjentene er fortsat i byen, så alt er roligt nu.